

ČESKÁ ZKUŠENOST A SOUČASNÉ BĚLORUSKO: V PRAZE SE DEBATOVALO O ODKAZU LET 1968-1989

12.8.2026 - | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

V pondělí 10. srpna 2026 se v pražské Galerii Café Louvre uskutečnilo diskusní setkání „1968-1989, 2020-?: česká lekce pro Bělorusko“. Debata se věnovala paralelám mezi československou zkušeností z období komunistické diktatury a současným demokratickým zápasem v Bělorusku. Mezi přítomnými byl také první náměstek ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů Kamil Nedvědický.

Setkání uspořádaly **Kancelář demokratických sil Běloruska v České republice** a **Muzeum paměti XX. století**. Konalo se u příležitosti šestého výročí prezidentských voleb v Bělorusku z 9. srpna 2020, které se staly zásadním mezníkem v novodobých dějinách země a po nichž následovaly rozsáhlé protesty proti režimu Alexandra Lukašenka a tvrdé represe vůči jeho odpůrcům.

Téma večera vycházelo z historické zkušenosti Československa. Rok 1968 představoval zásadní pokus o reformu komunistického systému, který byl násilně ukončen srpnovou invází vojsk Varšavské smlouvy. Následné období normalizace přineslo rozsáhlé politické represe, cenzuru a potlačování občanských práv a svobod. Současně se však rozvíjely různé formy občanského odporu, disentu a nezávislých aktivit, jejichž význam se naplno projevil v průběhu společenských změn roku 1989.

Právě otázka, **jakou zkušenost si z československého vývoje může vzít současné Bělorusko**, byla jedním z hlavních témat pražského setkání. Diskuse otevřela prostor pro srovnání zkušeností československého disentu a současných běloruských demokratických sil, z nichž značná část dnes působí v exilu.

„Mé zvláštní poděkování patří českému státu a české společnosti. Vítám zde zástupce Ministerstva zahraničních věcí České republiky, ředitele Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu a zástupce ředitele Ústavu pro studium totalitních režimů. Všem nevládním organizacím a každému angažovanému českému občanovi, který je dnes v tomto sále, děkuji. Vaše solidarita je důkazem toho, že demokracie nikdy není pouze vnitrostátní záležitostí. Je to společný evropský závazek,“ řekla v úvodu **Svjatlana Cichanouská, běloruská exilová prezidentka**.

Podle Kamila Nedvědického, prvního náměstka ředitele ÚSTR toto setkání představovalo také příležitost připomenout význam české historické zkušenosti a odborné práce ÚSTR pro současné demokratické síly v Bělorusku. *„Pro ÚSTR představuje podobný dialog nejen připomínku vlastní historické zkušenosti, ale také možnost sdílet poznatky o mechanismech autoritářské moci a způsobech, jakými se společnosti s jejími projevy vyrovnávají,“* prohlásil **Kamil Nedvědický**.

Pro Ústav je právě sdílení zkušeností s nedemokratickými režimy a jejich překonáváním důležitou součástí jeho poslání. Československá zkušenost přitom nabízí řadu témat relevantních i pro současné Bělorusko – od mechanismů politické represe a propagandy přes fungování disentu a život v exilu až po otázku obnovy demokratických institucí po pádu autoritářského režimu.

Foto: Marta Myšková (Muzeum paměti XX. století)

Kancelář demokratických sil Běloruska v České republice, z. ú. (@OfficeBLRinCZE).

<https://www.ustrcr.cz/akce/ceska-zkusenost-a-soucasne-belorusko-v-praze-se-debatovalo-o-odkazu-let-1968-1989>